

Trøndelag fylkeskommune
Fylkes hus, postboks 2560
7735 STEINKJER

Melding om vedtak

Deres ref:

Vår ref

2021/1405-5

Dato

10.09.2021

Uttale - Regional plan for arealbruk i Trøndelag 2021-2030

Viser til pågående høring av overnevnte plan, og avtale med saksbehandler Turid Vollmo om utsettelse av frist til 10.9.2021.

Vedlagt oversendes høringsuttalelsen fra Midtre Gauldal vedtatt i formannskapet 9.9.2021 i sak 44/21.

Med hilsen

Alf-Petter Tenfjord
kommunedirektør

Dette dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskreven signatur.

Kopi til:
Ingrid Davidsen
Rasmus Hugdahl
Ola Hage

Vedlegg

Kommunedirektørens innstilling

Formannskapet i Midtre Gauldal kommune vedtar å sende vedlagte høringsuttalelse som kommunens innspill til høring av regional plan for arealbruk i Trøndelag, jf. saksfremstilling.

Saksprotokoll i Formannskapet - 09.09.2021

Ordføreren fremmet følgende endringsforslag:

Pkt. 3, 2. avsnitt:

Vi vil i løpet av få år være 40 min unna Trondheim **sentrum** med bil,

Pkt. 5 – endring av overskrift

Regional plan for **villrein** i Forollhogna må revideres

Pkt. 5 – endring siste setning:

Kommunen søker nå på nytt om å bli nasjonalpark**kommune**, og vi har planer om å tenke i retning av nasjonalparksenter og mer bruk av randområdene **til nasjonalparken**.

Kommunedirektørens innstilling med ordførerens endringsforslag – enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet i Midtre Gauldal kommune vedtar å sende følgende høringsuttalelse som kommunens innspill til høring av regional plan for arealbruk i Trøndelag, jf. saksfremstilling.

Høringsuttalelse til regional plan for arealbruk i Trøndelag 2021-2030 fra Midtre Gauldal kommune

Det vises til utsendt høringsutkast til Regional plan for arealbruk (RPA) i Trøndelag, med høringsfrist 1. september 2021. Fylkeskommunen ber om innspill til planen og peker på seks spesifikke spørsmål som det er særlig interessant å få svar på.

Først vil Midtre Gauldal kommune takke for at det var mulig å få utsettelse til 10.9 for å gi innspill, slik at vi på denne måten kunne legge fram saken til politisk behandling i vårt formannskap.

Midtre Gauldal kommune viser til uttalelsene til regionrådet i Trondheimsregionen som vi har sluttet oss til, og ønsker å utdype/supplere dette med å gi følgende uttalelse:

1. Forslag til plan har en uklar status og rolle som må løses

Regional plan bygger på at det er fem gode grunner bak planen (s 11). Midtre Gauldal kommune anerkjenner disse, bl.a. ambisjonen om å se Trøndelag under ett, på tvers av geografiske og befolkningsmessige ulikheter. Samtidig skal det skapes lokalt handlingsrom, forutsigbarhet og planen skal bidra til å nå FN's bærekraftsmål. Ambisjonene er gode, men

utfordringene ligger i hvordan disse ambisjonene skal føre til en klar og tydelig ramme for kommunene.

Midtre Gauldal mener at den viktigste utfordringen er at det på den siden gjøres klart at planen ikke skal være juridisk bindende, samtidig som det sies klart flere steder at kommunene skal legge den til grunn i sin arealpolitikk. Dette gir svært vanskelig innebygd motsetning som må avklares og vi tror det må gjøres et valg; skal planen understøtte Fylkeskommunens utviklingsrolle og råd/veiledning for at kommunene skal utnytte sitt handlingsrom og selvstyre i arealpolitikken, eller om dette skal brukes til å begrense handlefriheten/selvstyre og dermed om Fylkeskommunen vil følge i sporet til Statsforvalter/regionale statsetaters roller ift nasjonal politikk.

Denne innebygde motsetningen er svært vanskelig for både Fylkeskommunen og kommunene å forholde seg til, også fordi det ikke er klart at vi ikke vet om regional stat vi akseptere og vektlegge en slik regional plan (som en utviklingsplan) og tilnærming som en ramme for sin utøvelse av rolle/myndighet.

2. Forslag til plan har for svak sammenheng mellom mål, retningslinjer og tiltak

Det er vanskelig å være uenig i hovedtilnærmingen i beskrivelsene i kap 3, 4 og 5. Videre i oppsettet av mål og retningslinjer. Utfordringen kommer når rollen til dokumentet er uklart (jf punkt 1) og fordi forslag til retningslinjer som følge av en slik innebygd motsetning nødvendigvis må bli generelle i formen. Midtre Gauldal kommunen mener utfra det at det vil være krevende å komme dit i 2030 som målene beskriver. Vi er bekymret for at dette vil bygge opp under at «markedet» styrer mer enn politikk, dvs beskrivelsene som gis av vekstaksene og utviklingstrekkene som nå skjer kan få en selvforsterkende funksjon.

Dette styrker etter vår mening dels en argumentasjon om at regional plan for arealbruk burde vært spisset som en utviklingsplan som skal bidra til en bærekraftig og differensiert arealbruk i hele Trøndelag. Trøndelag er et stort område med forskjellige utfordringer og behov. Vi trenger utviklingen i vekstaksene, men det er hvordan spre denne veksten og få forsterket utviklingen i regionsentrene som burde vært forsterket og understøttet enda tydeligere.

Videre styrker det en argumentasjon av at Fylkeskommunens veiledende rolle og understøtting av kommunene, må utvikles videre.

3. Støren må inn som regionsenter og vekstaksene langs E6 må understrekes tydeligere.

Planen gir mange gode argumenter for videre utvikling av BA-regioner, og videre utvikling av regionale sentra blir sentralt i Trøndelag. Dette krever dels utvikling av disse i seg selv (og her har kommunene en sentral rolle), dels koblingen mellom regionsentra og landsdelssenter og dels mellom regionsentra og lokalsentra.

Vi har imidlertid klare forventninger om følgende:

- Støren må være en regionalt senter i Trøndelag, jf kart på s 26. Støren har historisk hatt en slik rolle, men ikke minst er det logisk i framtida fordi vi er i dag og forsterkes som et knutepunkt både geografisk i Trøndelag Sør og funksjonelt i form av vei, bane og buss. Vi utvikler nå et stort regionalt næringsareal i Støren Sør som regionen trenger. Vi blir sentral på Trønderbanen ift tog, og det er helt naturlig med hyppigere avganger også fra Støren. Med nytt boligareal, kan vi tilby boformer og boareal som byvekstkommunene etter hvert vil mangle.

Vi vil i løpet av få år være 40 min unna Trondheim sentrum med bil, ha mulighet for hyppige kollektivavganger, og vi kan tilby arbeidsplasser, pendlekontor og boliger som går rett inn i

planens beskrivelse av «5 og 10 min byen». Det som er bra for Støren er bra for bygdene og omvendt, det som er bra for byvekstkommunene er bra for Støren og omvendt. At Støren blir regionalt senter, uthuler ikke kraften i Oppdal og Røros – men det motsatte. At Støren blir regionalt senter, vil være å bygge et balansert Trøndelag – dersom ikke er det å si at «vekstaksen tar alb».

- Bygg inn E6-aksene i kartet: planen må legge til grunn og bygge inn punkt tre i Trondheimsregionens uttalelse: «At byaksen Orkanger – Stjørdal via Levanger/Verdal til Steinkjer er utpekt som sammenhengende vekstakse i Trøndelag er positivt for både utvikling av Innherredsbyen, Trondheimsregionen og Trøndelag. Vi savner imidlertid vekstaksen sørover langs Trønderbanen og E6 mot Oslo. Aksen langs E6, både nord og sør, er viktig for utvikling av regionale næringsarealer. Prioritering av arealutvikling langs aksene Steinkjer – Støren vil bidra til å styrke grunnlaget for økt frekvens på jernbanen. Styrking av Trondheimsregionen som bo- og arbeidsmarkedsregion vil styrke hele Trøndelag.»

Vi er bekymra for at Støren ikke pekes ut som regionalt senter av samme grunn som regional plan sier selv: «Retningslinjene om senterstruktur vil styre fremtidige lokaliseringer og prioriteringer av både kommunenes, statens og fylkeskommunens virksomheter. Konsekvensen av å ikke ha en senterstruktur kan være en sterkere sentralisering til de (den) største byen(e) i fylket og utenfor regionen. En definert senterstruktur foreslås som et grep for å styrke distriktene». Da må dette følges konkret opp ved at Støren fortsatt blir et regionalt senter.

- Det ligger en innebygd spenning mellom balansert utvikling i hele Trøndelag og understrekingen av at framtidig vekst skal komme i regionale sentra. Vi er enig i at kommunene SELV må være med ikke bare å peke ut lokale sentra, men definere hvilke roller, funksjon osv lokale sentra skal ha. Per i dag er muligheten for spredt bolig, fritidsbolig og næring sterkt rammet inn. Det er et paradoks at for en kommunene som Midtre Gauldal, er det lettere å se hvilke begrensninger staten setter enn hvilket handlingsrom vi har. Det handler ikke om at vi ikke skjønner og aksepterer nasjonal politikk, det handler om vektingen mellom nasjonal politikk og selvstyre. Midtre Gauldal (blant flere kommuner) må jobbe med attraktivitet og folketall.

Som kommune skjønner vi rammene som er satt, men vi mener det ville være en styrke om Fylkeskommunen i enda større grad bruker regional plan til å tydelige hva som er mulig rundt lokal sentral spesielt. Igjen, dette er viktig fordi i vekstaksene vil det stramme seg til ift muligheter for bolig og næring, og uten et handlingsrom her vil ikke regionale sentra og lokalsentra kunne profilere seg på bolig, næring og fritidsbolig.

To eksempler:

- a) selv om kommunen regulerer boligfelt i grendene, setter regionale myndigheter krav om gang og sykkelvei, busslommer rekkefølgebestemmelser knyttet til gangstier og lekeplasser blir etterspurt. Vi vet at i utkantstrøk kan det ta lang tid før et boligfelt bebygges – da vil det være en utfordring å få til de gode rekkefølgebestemmelsene knyttet til disse boligplanene – utgifter som knyttes til opparbeiding av lekeplasser, gangveier ol. kan være med på å gjøre slike felt uaktuelle å bebygge, både for kommunen og for eventuelle utbyggere/entreprenører.
- b) Utvikling i utkantstrøk er også knyttet mot fylkesvegen – da gjerne fylkesveger som er i dårlig forfatning – og der infrastrukturen i seg selv gjør det dyrt å utvikle bolig eller næringsområder.

4. Handlingsprogrammet bør vise hvordan Fylkeskommunen skal følge opp RPA gjennom konkrete tiltak

Planen bør konkretisere hva Fylkeskommunen kan gjøre for å forsterke BA-regioner, koblingen mellom regionale sentra og landsdelssenter og for øke kollektivandel lokalsentra-regionalt senter.

5. Regional plan for villrein i Forollhogna må revideres

Det må startes en ny prosess som gir oss en ny plan. Eksisterende plan har gammelt kunnskapsgrunnlag, og for oss som kommune ser vi at spesielt Statsforvalter og kommune nå forholder seg ulikt til planen. I alle enkeltsaker påklager Statsforvalter lokale vedtak, og vi har en uforutsigbar og låst situasjon for lokalbefolkningen og tiltakshavere. Planens utgangspunkt er at den ikke juridisk bindende (KPA går foran), og den har som utgangspunkt at den skal forene lokalsamfunnenes behov for utvikling, verdiskaping og næringsutvikling i området opp mot hensynet til forsvarlig villreinforvaltning.

Midtre Gauldal kommune opplever at planen ikke lenger gir oss en hensiktsmessig forvaltning, og at balansegangen mellom forvaltning og utvikling av lokalsamfunn ikke er i tråd med intensjonen. Dette må vi rydde opp i. Kommunen søker nå på nytt om å bli nasjonalparkkommune, og vi har planer om å tenke i retning av nasjonalparksenter og mer bruk av randområdene til nasjonsparken.

Til slutt:

Planen og kunnskapsgrunnlaget er omfattende. For å få et levende dokument som brukes av mange målgrupper, bør det jobbes for å lage en forkorta utgave som er enda mer oversiktlig og lesbar.